

om ramning

En liten handledning till den som vill rama in själv.

KAPITEL 1: *GRAFIK, AKVARELL, FOTO*

KAPITEL 2: *MÅLNINGAR & KILRAM*

KAPITEL 3: *OBJEKT*

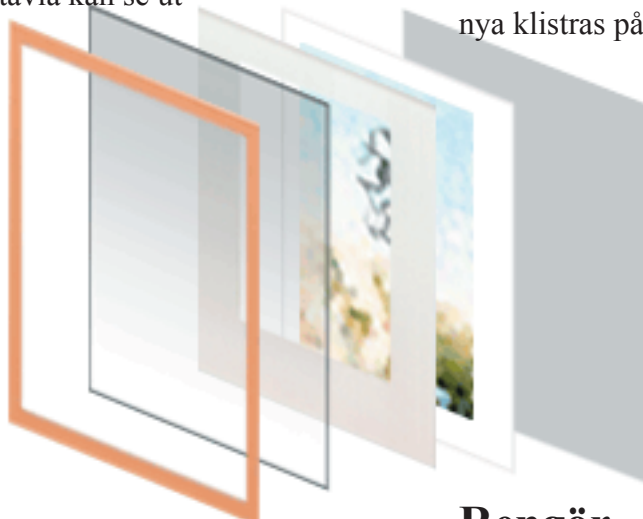
KAPITEL 4: *BRODYR*

KAPITEL 5: *NYA MEDIA*

1 GRAFIK, AKVARELL, FOTO

Använd båda händerna när du tar tag i tavlan, en bra regel för att greppa vilket värdefullt objekt det än gäller. Här skall jag beskriva hur tavlans skick påverkar hanteringen av den. Ramens funktion att skydda och presentera bilden skall vara intakt. Jag kommer att peka ut några vanliga brister och föreslå åtgärder.

En alldeles vanlig tavla kan se ut ungefär såhär:

En tre till fyra centimeter bred guldfolierad ram med profil som innehåller glas, passepartout, tryck(bild) fäst på en barriärkartong och till slut en baksidekartong. Allt är faststiftat i ramen och förseglat med klisterremсор. På baksidan finns två skruvöglor med en tråd emellan.

Skick

Ramen känns ranglig och hörnen glipar, glaset har en grå hinna och förseglingsens klisterremсор har spruckit eller rent av fallit bort. Tråden kanske är ett gammalt hampsnöre som knappt hänger ihop.

Tråden är viktig, massor av god konst har skadats av brustna trådar. De gamla hampsnörena har varit en tillgång för konservatorerna, de har givit upphov till mängder med restaureringsjobb. Det skall vara en för ändamålet avsedd tråd till tavlor.

Ramhörn

Ramhörn som glipar kan limmas, sättas i press och spikas. Tuschpennor med guld eller silverfärg kan användas till att retuschera ramens yta. Glaset beställs från rammakaren efter exakta mått och läggs ihop med baksidan. Allt läggs i ramen och stiftas fast.

Två metoder används: Du gör det ofta och har stiftapparat eller sällan och använder stift och hammare. Baksidans lösa klisterremсор rensas bort, nya klistras på och förseglar tavlan.

Rengör

Börja med en dammvippa, nästa steg blir att använda en fuktig trasa om det inte är en äkta bladguldrum. Är det en äkta bladguldrum så kommer guldet att resa sig och måste till en rammakare som kan ombesörja en ny förgyllning.

Glaset putsas när tavlan ligger plant och var sparsam med fönsterputsens som annars gärna kryper in och fuktskadar kartongen.

Om det inte blir rent kan det bero på att smutsen sitter på insidan, smutsen är färg och fettpartiklar från bilden som lagt sig på glaset. I din iver att hålla rent putsar du frenetiskt på glaset som då blir elektriskt laddat och färg- och fettpartiklar formligen dras mot glaset. Där bildar de en gråmatt hinna med bildens konturer som kännetecken.

BILDEN

Bilden avser fotot, grafiska bladet, målningen eller affischen som ramen skall bevara, visa upp och särskilja från omgivningen, samtidigt som den skall passa in bilden i den omgivande miljön.

Om det är originalkonst skall bilden som en virtuell rymd kvarstå med samma uttryck före som efter inramningen. Bilden skall inte förstärkas eller förtydligas eller på annat sätt påverkas. Absolut inte mekaniskt beskäras, maskeras eller ändras. Är det däremot en affisch eller annan bild av mindre värde kan man absolut tillåta sig att ”ta ut svängarna”. Låt fantasin flöda!

Standardmontering av konst på papper

Du behöver följande material innan du börjar, tillskuret i rätt format:

- 1 syrafri passepartout
- 1 ark isolering
- 1 baksida

Syrafri papperstejp, ren svamp med vatten, hobbykniv, tyg till arbetsbord, 2 tyngder, ev. falsben.

Lägg den tillskurna passepartouten med framsidan neråt på bordet. Tag isoleringskartongen med samma yttermått som din passepartout och lägg den så att överkant möter överkant på din passepartout.

Skär till en bit syrafri papperstejp som är nästan lika lång som sidan där de två delarna möts (passepartouten och isoleringen). Fukta tejpen på svampen och sätt fast den, med hälften på varje del. Har du ett falsben, dra det med lätt hand över tejpen så du pressar ut kvarvarande luft. Vik passepartout arket över isoleringen vid tejpingen och se så allt möts kant i kant.

Placera nu pappersbilden på isoleringen och lägg på passepartouten. Placera bilden som den skall vara i öppningen och lägg på en tyngd så den ligger stilla. Vik tillbaka passepartouten.

Skär nu av 2 bitar syrafri klisterremsa på ca 2,5 cm och två stycken lite större. Placera ca 6 mm av

minsta biten på baksidan av verket, några cm in från högra kanten. Låt resten av biten sticka upp ovanför kanten på verket. Gör motsvarande på vänstra sidan.

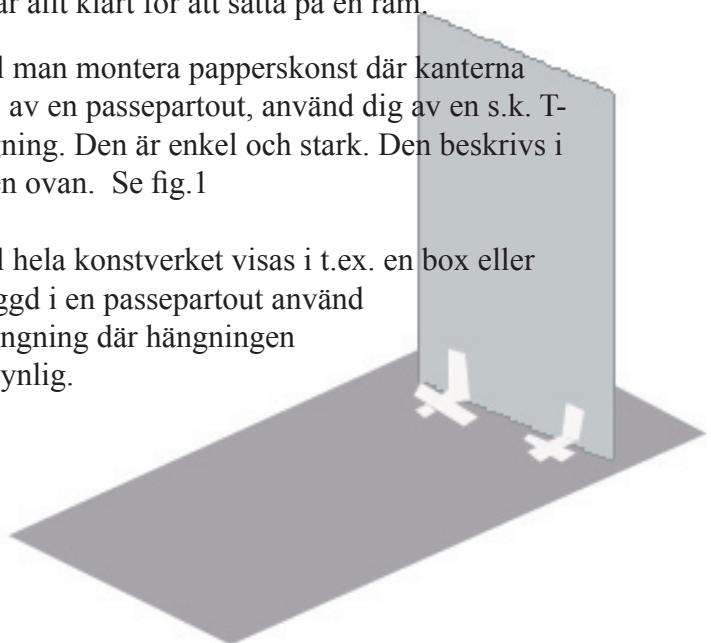
Kontrollera en sista gång att verket ligger rätt i fönstret. Ta de två lite större bitarna och sätt dem ÖVER dom två mindre bitarna. Som ett T. Lägg gärna på tyngder en stund tills det är torrt. Nu är verket fäst mot isoleringen.

Lägg bakpappen under isoleringen, lägg undan hela ”paketet”. Putsa glaset och lägg på.

Nu är allt klart för att sätta på en ram.

Skall man montera papperskonst där kanterna döljs av en passepartout, använd dig av en s.k. T-hängning. Den är enkel och stark. Den beskrivs i texten ovan. Se fig.1

Skall hela konstverket visas i t.ex. en box eller frilagd i en passepartout använd V-hängning där hängningen är osynlig.

KARTONG

En viktig del av inramning av konst eller bilder på papper är de kartonger som finns i ramningen.

Barriärkartong

På ett grafiskt blad ligger en passepartout som ger ett mellanrum till glaset, för att undvika fukt-koncentration.

Själva bilden är monterad på en buffrad barriärkartong som stoppar upp en vandring av syremolekyler ifrån baksidan, för att inte PH-värdet på pappret som konstverket är skapat på, skall sjunka.

Slutligen stöds alltsammans av en baksidekartong av bestruken massa som även fungerar som fuktspärr.

Arbetsgång: Lägg baksideskartongen på bordet, därefter barriärkartongen och slutligen passepartoutkartongen överst.

Passepartoutkartong

Det praktiska ändamålet med passepartoutkartongen är att skapa en luftspalt mellan glas och bild, så att luften kan cirkulera. På så sätt undviker man fläckvis förhöjd fukt-koncentration och de skador som kan uppstå av detta. Passepartouten har också en estetisk betydelse, den kan användas att dimensionera konstverket.

För att inte påverka konstverket negativt skall även passepartoutkartongen vara av syrafri kvalitet. En hög kvalitet på kartongen gör den också motståndskraftig mot blekning och missfärgning.

Tjockleken bör vara från 0,8 millimeter och uppåt, kartongens enhet för "tjocklek" anges i gram per kvadratmeter och det skiljer från tillverkare till annan. Kanske är 800 gram per kvadratmeter en bra undre gräns.

En negativ sida av att använda passepartout är att pappret som bilden är på, alltså den tomma ytan runt ett grafiskt tryck exempelvis, påverkas. Passepartoutens öppning släpper in ljus på bilden men inte på pappret runt bilden som täcks av passepartouten.

När hela bilden friläggs efter många år i en, i och för sig, perfekt inramning, kommer en tydlig skillnad att synas där passepartoutkartongen har varit öppen respektive där den har täckt pappret.

Baksida

Ett ark pappersmassa med ett tunt vitt papper bestruket på båda sidor används gärna som baksida och stödkartong i inramningen. Baksidan är ett stöd för inramningen men också en fuktspärr, den minskar vandringen av fukt och därmed följande syrajoner mot barriärkartong och bild.

Om ett ark baksidekartong formas till stor skål och fylls med vatten, skulle detta rinna ut långsamt till skillnad från barriärkartongen som närmast liknar ett kaffefilter eller läskpapper. Baksidekartongen är inte syrafri.

